

Usnesení

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Marie Žiškova, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Pavel Pavlík, o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 6 na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi Obvodním soudem pro Prahu 6 a Nejvyšším správním soudem, za účasti žalobce: C., zastoupeného JUDr. Miroslavem Svobodou, advokátem se sídlem v Praze 10, Hradešinská 4, a žalovaného: Úřad průmyslového vlastnictví, se sídlem v Praze 6, Antonína Čermáka 2a, ve věci žaloby proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 15. února 2000, čj. O-127660-97, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 33 C 115/2003, o výmaz mezinárodní ochranné známky z rejstříku ochranných známek,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 15. 2. 2000, čj. O-127660-97, ve věci výmazu mezinárodní ochranné známky ve znění „N.“, zapsané v rejstříku ochranných známek, je soud ve správním soudnictví.

II. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. června 2003, čj. 7 A 73/2000-52, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným Nejvyššímu správnímu soudu ČR dne 6. září 2004, doplněným přípisem ze dne 4. 1. 2005, navrhl Obvodní soud pro Prahu 6, aby zvláštní senát rozhodl ve sporu o pravomoc podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který vznikl mezi ním a Nejvyšším správním soudem, ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 33 C 115/2003.

Ze spisu vyplynuly tyto pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen „Úřadu“) ze dne 12. března 1999, sp. zn. O-127660, byla na návrh firmy N. I. L. vymazána mezinárodní slovní ochranná známka ve znění „N.“, zapsaná v České republice, jejímž majitelem je žalobce, z rejstříku ochranných známek.

Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí rozklad, o kterém rozhodl předseda Úřadu dne 15. února 2000 tak, že rozklad zamítl a napadené rozhodnutí o výmazu výše uvedené ochranné známky potvrdil.

Žalobce poté napadl toto rozhodnutí předsedy Úřadu žalobou ve správním soudnictví u Vrchního soudu v Praze. Ve smyslu § 132 zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen „s. ř. s.“), tato věc přešla na Nejvyšší správní soud

České republiky, který usnesením ze dne 4. června 2003, čj. 7 A 73/2000-52, žalobu odmítl. V odůvodnění se soud zabýval především otázkou, zda je dána pravomoc soudů ve správním soudnictví o podané žalobě jednat a rozhodnout, tj. zda v žalobě tvrzená práva, jejichž ochrany se žalobce podanou žalobou domáhá, jsou právy veřejnoprávního charakteru, popř. zda je žaloba podřaditelná svým obsahem pod jiné věci, jež do pravomoci soudů ve správním soudnictví náleží se závěrem, že řízení ve věci práva k ochranné známce je třeba považovat za řízení ve věci práva soukromého. Tento závěr se opírá jednak o argumentaci, že subjektem známkového práva mohou být právnické a fyzické osoby a také že ochranná známka je tzv. nehmotným statkem, tj. statkem majetkové povahy, který je způsobilý být předmětem soukromoprávních vztahů. Z těchto důvodů proto Nejvyšší správní soud žalobu odmítl.

Současně poučil žalobce o tom, že se může domáhat svého práva podáním žaloby ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci vydaného usnesení podle části páté občanského soudního řádu u příslušného okresního (obvodního) soudu s tím, že účinky procesních úkonů v původním řízení zůstávají zachovány.

Žalobce se tímto poučením řídil a podal u Obvodního soudu pro Prahu 6 ve zmíněné lhůtě žalobu proti Úřadu. Obvodní soud vyzval poté žalobce a žalovaného, aby se vyjádřili k věcné příslušnosti obvodního soudu. Na tuto výzvu reagoval pouze žalobce, který zaslal obvodnímu soudu na vědomí kopii usnesení Nejvyššího správního soudu v předmětné věci.

Obvodní soud pro Prahu 6 poté podal zvláštnímu senátu dne 6. září 2004 v úvodu zmíněný návrh s tím, že popírá svou pravomoc vydat rozhodnutí v této věci. Navrhovatel má zato, že se jedná o věc, která nevyplývá ze vztahů uvedených v § 244 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), neboť se jedná o věc, ve které převažuje veřejnoprávní zájem. V daném případě nejde vůbec o vztah dvou soukromoprávních subjektů, ale o spor mezi obchodní společností a úřadem. Navrhovatel má proto zato, že spor by měl rozhodovat správní soud.

K návrhu obvodního soudu se vyjádřil ve svém podání ze dne 15. března 2005 Úřad, který mimo jiné uvedl, že se domnívá shodně s navrhovatelem, že v předmětné věci není dána věcná příslušnost obvodního soudu, neboť pro vztahy veřejnoprávní, kterými jsou i vztahy mezi Úřadem jako představitelem státní moci a účastníky řízení o návrhu na výmaz ochranné známky, je charakteristický prvek nadřazenosti a podřazenosti v různých formách a intenzitě, v nichž je založena způsobilost autoritativně rozhodovat jednou stranou právního vztahu o právech a povinnostech strany druhé: základní metodou právní regulace je zde rozhodnutí orgánu veřejné moci, v daném případě Úřadu, o tom, zda vlastník napadené ochranné známky bude i nadále používat pro uvedený právní institut zákonné ochrany či nikoli. Odkázal dále na tu skutečnost, že zvláštním senátem zřízeným podle zákona č. 131/2002 Sb. již bylo několikrát rozhodnuto, že řízení ve věci přiznání či odejmutí ochrany je povahy veřejnoprávní.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Právní institut ochranné známky se vyvinul z hospodářské potřeby výrobce nebo obchodníka dosáhnout toho, aby právě jeho zboží (služby) zájemci kupovali nebo si opatřovali a aby toto zboží nebylo zaměňováno s produkcí konkurence. Opatření zboží značkou výrobce nebo obchodníka nemá ovšem smysl bez toho, že tu bude dána záruka, že někdo jiný nemůže takovou značku použít. Záruku, která by měla praktický smysl, však může poskytnout jen vrchnostenská autorita (veřejná moc).

Vznik ochranné známky zajisté reflektuje (také) soukromý zájem jejího budoucího majitele, například proto, že po svém vzniku se známka může stát předmětem právního obchodu a její existence má pro jejího vlastníka hospodářský smysl, nicméně samotné udělení práva průmyslového vlastnictví nijak neztratilo svůj původní charakter veřejnoprávního privilegia, které je udělováno výlučně veřejnou mocí a v zájmu veřejném. Tím je zájem zákazníků či konzumentů zboží a služeb a jejich ochrany před napodobováním, falšováním známek nebo jejich zneužíváním.

V dnešních podmínkách stát může stanovit podmínky, za kterých se smí uchazeč domoci kladného rozhodnutí správního úřadu. Úřad musí sice ochrannou známku zapsat do (veřejného) rejstříku (registrovat), ale musí také přihlášku zamítnout, nejsou-li splněny zákonné podmínky registrace, případně při splnění zákonných podmínek musí známku z rejstříku vymazat.

Právní vztah, který se takovým řízením a rozhodnutím řeší, vzniká mezi přihlašovatelem (při výmazu mezi majitelem známky) a správním úřadem. Takový vztah je vztahem mocenským. Nejde o vztah občanskoprávní (§ 7 odst. 1 o. s. ř.), protože takové vztahy při vrchnostenském autoritativním rozhodování mezi úřadem a stranou nevznikají.

Nejvyšší správní soud tvrdí, že řízení ve věci práva k ochranné známce je třeba považovat za řízení ve věci práva soukromého (viz odůvodnění jeho usnesení). Taková argumentace však není přiléhavá.

Zcela se tu přehlíží, že registrací ochranné známky (nebo jejím výmazem) se naprosto neupravují vztahy mezi fyzickými a právnickými osobami, protože nic takového předmětem řízení o registraci (výmazu) není a nemůže být. Jediný vztah, který se tu registrací upravuje, je vztah mezi tím, kdo o registraci žádá (resp. tím, kdo má známku zapsanu), a úřadem, který o registraci (výmazu) rozhoduje. Předmětem řízení je vyřešení otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky a zda tedy má nebo nemá vzniknout nehmotný statek (ochranná známka), resp. zda má tento status zaniknout (výmaz). Výsledkem řízení je pak vznik (registrace) známky nebo její výmaz; zda vůbec vzniknou majetkové vztahy mezi podnikateli při podnikání (a kdy a jaké), je naprosto nejisté (u některých typů známek, např. obranných nebo zásobních, lze dokonce předpokládat, že takové vztahy záměrně ani vzniknout nemají) a registrační akt se o tom nijak nevyjadřuje (a při výmazu registrované známky nijak do té doby vzniklé soukromoprávní vztahy neupravuje).

Sama registrace (výmaz) známky tedy není soukromoprávní věc a je nerozhodné, že registrací (výmazem) vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky. Žádná soukromá osoba, se kterou je přihlašovatel (majitel) v rovném postavení, mu nemůže registraci udělit ani mu nemůže známku vymazat. To může učinit jenom správní úřad, který k tomu má zákonnou kompetenci, a může to udělat jen tak, že o tom vydá vrchnostenský správní akt.

Proto tedy i v přezkumném řízení soudním se žalobce nedomáhá žádného svého soukromoprávního nároku, ale jen toho, aby správní úřad o věci rozhodoval podle zákona.

Odůvodnění lze pak pro úplnost uzavřít poznámkou, že rozhodnutí předpokládána jednotlivými zákony na ochranu průmyslového vlastnictví přesně rozlišují, která rozhodnutí ve věci přísluší činit Úřadu a která soudu (v občanském soudním řízení). Ve věci patentů jsou v pravomoci soudů např. rozhodnutí o tom, komu svědčí právo na patent, stanovení výše odměny za právo na patent, výše licenčních poplatků v případě poskytnutí nucené licence, porušení práv z patentů. Ostatní rozhodnutí jsou v kompetenci Úřadu. I takovéto rozdělení - navíc za situace, kdy zákonodárce ani neupravil mechanismus, jímž by se vůbec mohlo dosáhnout zápisu ve veřejných knihách bez toho, že by taková povinnost byla soudem uložena Úřadu, který v řízení podle § 244 o. s. ř. není účastníkem řízení - představovalo pro zvláštní senát jen další podpůrný argument pro toto usnesení.

Z vyložených důvodů proto zvláštní senát vyslovil, že rozhodnout o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu ve věci výmazu ochranné známky náleží podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. soudu ve správním soudnictví.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 téhož zákona zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Nejvyššího správního soudu, které výroku, jímž byla kompetence určena, odporuje.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Nejvyšší správní soud pokračovat v původním řízení o podané správní žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. dubna 2005

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu